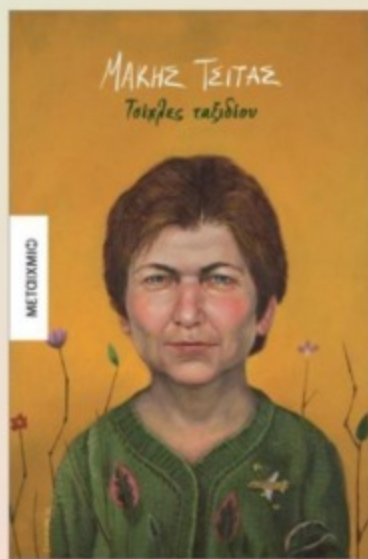

«Τσίχλες ταξιδιού» του Μάκη Τσίτα | Δεκαεννέα ιστορίες για τη μνήμη και την απώλεια |Κριτική|

Σύνταξη: Τέσου Μπάιλα
14 June 2026

Τσίχλες ταξιδιού, Μάκης Τσίτας, Εκδόσεις Μεταίχμιο

Αγαπημένος και πολυβραβευμένος συγγραφέας, ο Μάκης Τσίτας επανέρχεται με τη νέα του συλλογή, η οποία αποτελείται από δεκαεννέα ευφάνταστα διηγήματα, επαναδιαπραγματευόμενος τη συγγραφική συνθήκη της μικρής φόρμας και της συμπυκνωμένης γραφής μέσω της οποίας αναδύεται κάθε φορά το ουσιώδες και καίριο. Στα διηγήματα αυτά ο Τσίτας αφήνει να ακουστούν τόσο οι λέξεις όσο και οι σιωπές, πάντα με διακριτική αλλά ελεγχόμενη ένταση. Έχοντας επίγνωση της δύναμης που φέρει ο υπαινιγμός και η οικονομία του λόγου στη σύνθεση της ιστορίας προτιμά την αφαίρεση, αφήνοντας χώρο στον αναγνώστη να συμπληρώσει όσα αποσιωπώνται, όσα άρρητα παραμένουν αιχμηρά στην ψυχή των ηρώων του. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, τα διηγήματα αποκτούν έναν υφέρποντα ρυθμό που διαχέεται σιωπηλά κατά την αναγνωστική διαδικασία και αγγίζουν τον αναγνώστη και μετά την ολοκλήρωσή της.

Παρόλο που τα διηγήματα αυτά είναι κείμενα που γράφτηκαν στη διάρκεια των τελευταίων τριάντα χρόνων και, όπως ο ίδιος ο συγγραφέας μάς πληροφορεί έχουν υποστεί «μικρές ή μεγάλες αλλαγές» πριν από τη συγκεκριμένη έκδοσή τους, αυτό που διαφαίνεται είναι ο κεντρικός άξονας που τα διατρέχει και αυτός δεν είναι άλλος από την ευαλωτότητα του ανθρώπου μπροστά στην απώλεια. Οι ήρωες του Μάκη Τσίτα είναι άνθρωποι της διπλανής πόρτας, οι οποίοι επιβιώνουν σε ένα περιβάλλον συχνά ασφυκτικό, κατασκευασμένο περίτεχνα και μεθοδευμένα, ώστε να υποδηλώνει την ύπαρξη της ανύπαρκτης, εν τέλει, κοινωνικής του ευαισθησίας, που ωστόσο καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την αβεβαιότητα που τους περιβάλλει. Μοιραία, στο περιβάλλον αυτό οι δεσμοί των ανθρώπων αναπτύσσονται πάνω σε εύθραυστες συνθήκες, ισορροπίες έτοιμες να διαταραχθούν με την παραμικρή μετατόπιση. Η απώλεια, άλλοτε ρητή και άλλοτε υπόγεια, διατρέχει τις αφηγήσεις ως διαρκής αίσθηση ελλείμματος που διαμορφώνει τη στάση των ηρώων απέναντι στον κόσμο. Έτσι, η αναζήτηση του άλλου δεν είναι παρά μια προσπάθεια να καλυφθεί η τελική απουσία, το κενό που μένει όταν η μνήμη συναντά την απώλεια.

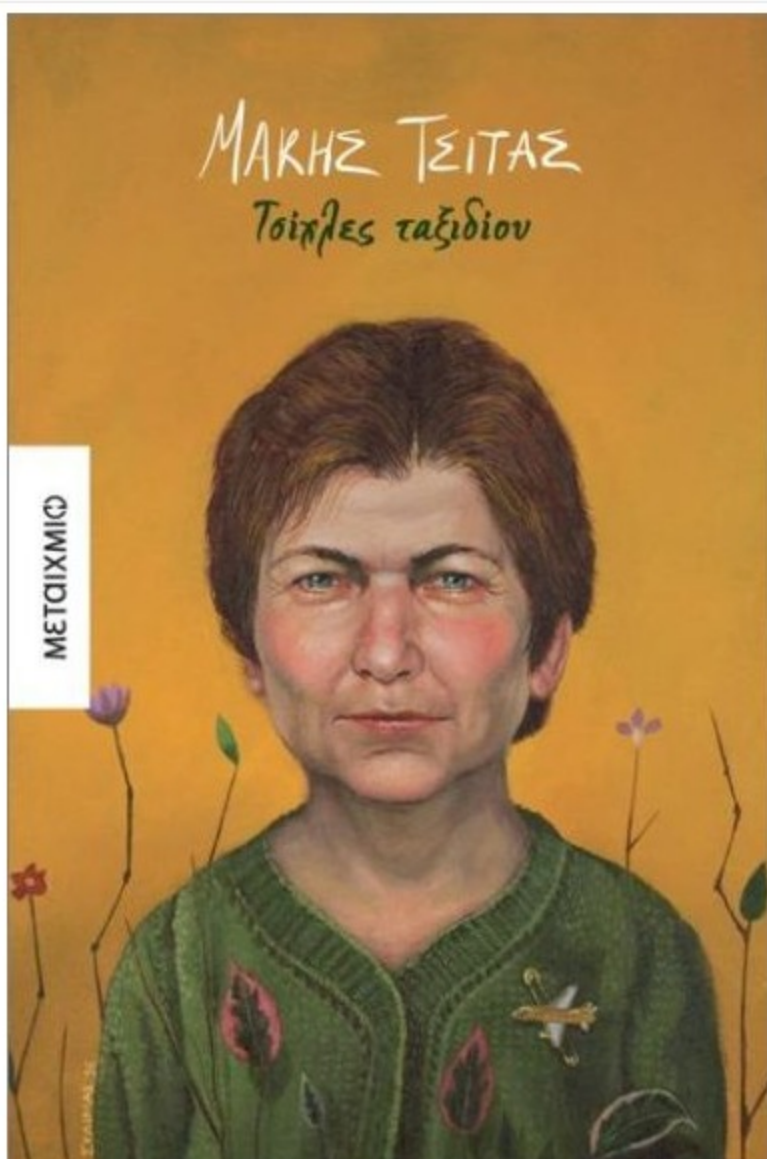
Ο Μάκης Τσίτας μοιάζει να συμπονά τους ήρωές του και γι' αυτό και διεισδύει στον εσωτερικό τους κόσμο για να ανασύρει από εκεί κάθε μικρή ή μεγάλη αντίφαση του χαρακτήρα τους, να φωτίσει τις σιωπές τους, να δικαιολογήσει τις κινήσεις τους, να αναγνωρίσει ό,τι οικείο φέρει η στάση τους. Όλο αυτό το κάνει με συγγραφική διακριτικότητα, φέρνοντας στην επιφάνεια λεπταίσθητα συναισθήματά τους και ανεπαίσθητες λεπτομέρειες, καταφέροντας με τον τρόπο αυτόν ο αναγνώστης να ανακαλύψει σε αυτές την ανθρώπινη διάσταση του χαρακτήρα των ηρώων του, να νιώσει εγγύτητα και να ταυτιστεί μαζί τους.

Ο Τσίτας παρατηρεί και καταγράφει μικρές σκηνές της ζωής, μια ερώτηση που δηλώνει γνοιάσιμο, μια φράση που δεν ειπώθηκε, μια πράξη που γίνεται ασύνειδα, μια ανάμνηση από τον πατέρα, μια ιστορία από τα Χριστούγεννα, μια αμήχανη εξομολόγηση ή ένα τυχαίο γεγονός. Εκκινώντας από αυτές μιλά για τη βαθύτερη μοναξιά του σύγχρονου ανθρώπου και την αδήριτη ανάγκη του για κοινωνική επαφή.

Στον πυρήνα, όμως, όλων των σύντομων ιστοριών του διακρίνεται μια μεγαλύτερη, σιωπηλή απώλεια, εκείνη της μητέρας, που δεν δηλώνεται πάντα ευθέως αλλά διαχέεται σαν υπόστρωμα σε κάθε ιστορία, με αποκορύφωμα το επιτύμβιο και το ομώνυμο με τη συλλογή, τελευταίο διήγημα που κάτι μικρό για να αντέχεται μια οδική διαδρομή γίνεται εφιαλτήριο μιας άφατης μνήμης και τότε η αναβλύζουσα αγάπη θρυμματίζεται μπροστά στο συντελεσμένο τέλος της μητέρας και μετατρέπεται σε ιερή συγκίνηση. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε πως όλη η συλλογή, από το υπέροχο εξώφυλλο που φιλοτέχνησε ο Βασίλης Σελιμάς και από την πρώτη έως την τελευταία ιστορία, συνιστά ένα ελεγείο μνήμης, ένα λογοτεχνικό επιτύμβιο της μάνας που έφυγε, αφήνοντας πίσω της την τρυφερότητα μιας επίμονης απουσίας και ταυτόχρονα τη διακριτική αλλά διακριτή παντοτινή παρουσία της στη ζωή.

Απέναντι σε όλο αυτό ο Τσίτας επιστρατεύει κάποιες φορές ένα λεπτό χιούμορ, μια αδιόρατη αίσθηση ειρωνείας. Η γραφή του ισορροπεί ανάμεσα στη θλίψη και στην τρυφερότητα και το τραγικό στοιχείο δίνει τη θέση του στην παρηγοριά μετατρέποντας τον λόγο σε έναν ήσυχο τόπο διαφυγής όπου η οδύνη μπορεί να γίνει πιο υποφερτή.

Από το εξαιρετικό εναρκτήριο διήγημα με τον τίτλο «Βάλε τη ζακέτα σου» όπου μια απλή φράση μεταφέρει τη ζεστασιά αλλά και τον πόνο της οδύνης, το «Φύλακες Άγγελοι», όπου ο μαγικός ρεαλισμός μάς μεταφέρει την ανάγκη για προστασία σε έναν παράλογο κόσμο, μέχρι το «Στα γήπεδα με τον μπαμπά», όπου η μνήμη είναι πεδίο απώλειας και τρυφερότητας μαζί ή το ευρηματικό «Εκτός συστήματος» όπου τονίζεται η αίσθηση του να μην ανήκεις κάπου ολοκληρωτικά και το εμβληματικό «Τσίχλες ταξιδιού», ο Μάκης Τσίτας δημιουργεί ένα αφηγηματικό σύμπαν όπου η γραφή, λιτή και συγκρατημένη, αποκαλύπτει τη βαθύτερη αλήθεια των πραγμάτων χωρίς να την επιβάλλει και υπογράφει μια ουσιαστικά ανθρώπινη συλλογή που επιμένει χαμηλόφωνα να αποκαλύπτει τα συναισθήματα και να οδηγεί τον αναγνώστη σε μια σιωπηλή εσωτερική αναγνώρισή τους.

IANOS
αποκτήστε το βιβλίο